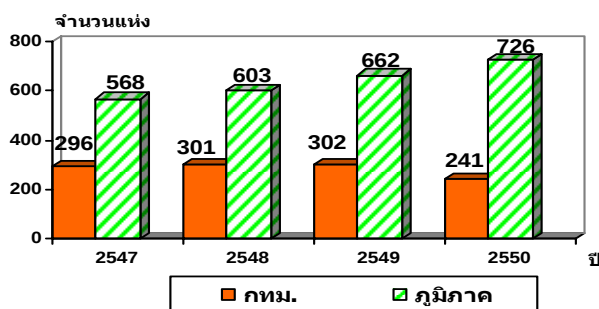

เรื่องเด่นประจำฉบับ

การกวาดวิชา กับระบบการศึกษาไทย

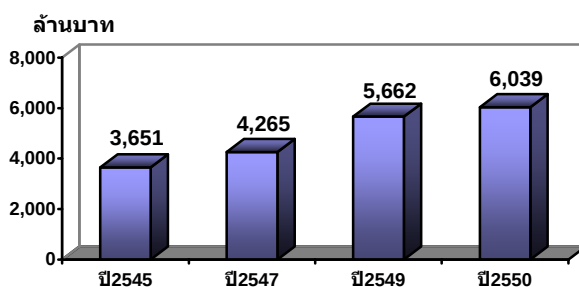
แผนภูมิที่ 16 จำนวนโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค ปี 2547-2550

หมายเหตุ : โรงเรียนกวดวิชาที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ที่มา : สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

แผนภูมิที่ 17 ค่าเรียนพิเศษของครัวเรือนไทย ปี 2545-ม.ย.2550

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน 2545, 2547, 2549 และ 2550

(ข้อมูล 6 เดือน) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการกระจายรายได้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุดเริ่มต้นการกวาดวิชา

โรงเรียนกวดวิชาเกิดขึ้นมานานกว่า 40 ปี และยังเป็นที่ยอมรับของนักเรียนทุกยุคทุกสมัยที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้สามารถสอบแข่งขันเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง รวมทั้งสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำ ซึ่งมีจำนวนการรับเข้าเรียนจำกัด ส่งผลให้โรงเรียนกวดวิชากลายเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้มหาศาลโดยเฉพาะโรงเรียนกวดวิชาที่มีชื่อเสียง ทำให้มีโรงเรียนกวดวิชาจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

การขยายตัวของธุรกิจกวดวิชา

การกวาดวิชาเริ่มจากการเรียนการสอนแบบเข้มข้นเพื่อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมาเป็นกวดวิชาทั้งปีในทุกระดับชั้นของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งกวดวิชาเพื่อสอบเข้าเรียนในระดับต่าง ๆ โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนหลากหลาย ทั้งการสอนสดโดยอาจารย์ แบบผสมผสานระหว่างสอนสดและสอนผ่านวิดีโอ และทางอินเทอร์เน็ต วิชาที่เปิดสอนส่วนใหญ่ จะเน้นวิชาหลัก ๆ คือคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฟิสิกส์ และเคมี โรงเรียน/สถาบันกวดวิชาบางแห่งทำเป็นธุรกิจแบบแฟรนไชส์ขยายสาขาทั่วกรุงเทพและต่างจังหวัด ทั้งนี้โรงเรียนกวดวิชาที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในปี 2547 มี 864 แห่ง และเพิ่มเป็น 967 แห่ง ในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 11.9 และมีนักเรียนเข้าเรียนกว่า 3 แสนคน ในปี 2549 เพิ่มขึ้นจากในปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 7

ค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา

ในต่างประเทศมีการกวาดวิชาเช่นเดียวกับในประเทศไทย เช่น ประเทศญี่ปุ่นมีนักเรียนมัธยมตอนปลายเรียนกวดวิชาสูงถึงร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด ประเทศเกาหลีใต้ร้อยละ 59 มาเลเซียร้อยละ 83 ค่าใช้จ่ายการกวดวิชาในญี่ปุ่นสูงถึง 14 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 5.6 แสนล้านบาท เกาหลีใต้สูงถึง 25 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 1 ล้านล้านบาท คิดเป็น 1.5 เท่าของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาโดยรัฐ

ประมาณการ ค่าใช้จ่ายการเรียนพิเศษของเด็กนักเรียนไทย ในปี 2550 คิดเป็น 6,039 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นส่วนแบ่งไม่มากนักเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายการศึกษาของประเทศประมาณ 300,000

ตารางที่ 30 ค่าเรียนพิเศษต่อปีจำแนกตามเศรษฐกิจ หน่วย: ล้านบาท

ฐานะทางเศรษฐกิจ	ปี 2545	ปี 2547	ปี 2549	ปี 2550
ยากจนที่สุด	36	109	130	182
ยากจน	69	206	241	359
ปานกลาง	226	254	463	672
รวย	632	823	1,045	1,408
รวยที่สุด	2,688	2,874	3,784	3,415
ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ยากจนที่สุดและรวยที่สุด (เท่า)	74.9	26.4	29.2	18.8

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน 2545, 2547, 2549 และ 2550

(ข้อมูล 6 เดือน) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการกระจายรายได้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ล้านบาท เมื่อจำแนกตามภาค พบว่าครัวเรือนใน กทม.มีค่าใช้จ่าย การเรียนพิเศษต่อปีสูงสุด ขณะที่ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายต่ปีต่ำสุด ในปี 2549 ครัวเรือนที่รวยมากใช้จ่ายเพื่อเรียนพิเศษสูงกว่าครัวเรือนที่จนมากถึง 29.2 เท่า และข้อมูลเบื้องต้นจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2550 ชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของค่าใช้จ่ายเรียนพิเศษระหว่าง 2 กลุ่มสูงขึ้นเป็น 18.8 เท่า

- นอกจากค่าเรียนกวดวิชาแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางส่วนใหญ่ไม่เกิน 200 บาทต่อคนต่อเดือน แต่มีบางส่วนที่ใช้เกิน 1,500 บาทต่อเดือน ซึ่งเจ้าของสถาบันกวดวิชาแห่งหนึ่งให้ข้อมูลว่า มีนักเรียนส่วนหนึ่งมาจากต่างจังหวัด อาทิ อุบลราชธานี เชียงใหม่ นครราชสีมา และหนองคาย เดินทางมาเรียนกวดวิชาที่กรุงเทพมหานครวันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่เกิดกับผู้ปกครองในการใช้เวลารับ-ส่งเฉลี่ยสัปดาห์ละ 4.3 ชั่วโมงต่ำสุด 1 ชั่วโมง สูงสุด 30 ชั่วโมง

เสียงสะท้อนของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การกวดวิชาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งระดับปัจเจกบุคคล สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งในแต่ละส่วนอาจจะมีพฤติกรรมและความคิดเห็นที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันในบางด้าน ซึ่งผลการสำรวจสถานการณ์และพฤติกรรมเกี่ยวกับการกวดวิชา มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- นักเรียนนักศึกษา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ต้องการมีผลการเรียนดีขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อ ในขณะที่กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลพอสมควรในการชักชวนให้เรียน ตามธรรมชาติของวัยรุ่นที่ชอบทำตามเพื่อน ส่วนปัญหาที่มีบ้าง เช่น สถานที่เรียนอยู่ไกล และจำนวนผู้เรียนมากเกินไป สำหรับผลกระทบก็มีพอสมควร เช่น ไม่มีเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น
- ในความคิดเห็นของครูที่สอนกวดวิชา เห็นว่า การเรียนกวดวิชาทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น ได้เทคนิคการทำข้อสอบมากขึ้น และได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แต่ก็ทำให้เกิดผลกระทบในด้านค่าใช้จ่ายผู้ปกครองที่เพิ่มขึ้น นักเรียนมีความเครียด รวมทั้งครูที่สอนกวดวิชาอาจปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนปกติได้น้อยลง
- ผู้ปกครองต่างให้เหตุผลว่า เมื่อเรียนกวดวิชาแล้วเด็กมีผลการเรียนดีขึ้น สามารถสอบแข่งขันได้ แม้มีค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาสูงประมาณ 1,000-3,000 บาทต่อเดือน แต่ก็คุ้มค่าจากค่าเรียนกวดวิชา ค่ารถ และค่าใช้จ่ายของเด็กจากการคบเพื่อนระหว่างเรียนกวดวิชา
- สถาบันกวดวิชา เกือบทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนกวดวิชา เนื่องจาก การแข่งขันสูงจึงควรมีความรู้ทั้งกว้างและลึก บางโรงเรียน อาจารย์ดูแลเด็กไม่ทั่วถึง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียนไม่มุ่งเน้นให้สอบเข้าสถาบันการศึกษาภาครัฐ การกวดวิชาทำให้คะแนนสอบในโรงเรียนดีขึ้น มีความมั่นใจและมีเทคนิคในการสอบมากขึ้น เป็นต้น

จุดอ่อนของระบบการศึกษา

การกวดวิชาเป็นที่นิยมและเป็นธุรกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่โอกาสของเด็กที่เข้าถึงมีเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และจำนวนที่เรียนค่อนข้างจำกัดเฉพาะในเมือง ประกอบกับระบบการศึกษาก็ยังมีจุดอ่อนที่สำคัญดังนี้

- คุณภาพครู** ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีครูที่ไม่จบระดับปริญญาตรีและสอนไม่ตรงวุฒิกว่า 30,000 คน ความพร้อมในการสอนของครูของแต่ละโรงเรียนจึงแตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณภาพการสอน ขณะที่ครูบางส่วนให้ความสำคัญน้อยในเรื่องคุณภาพการสอนในเวลาปกติ ทำให้เด็กต้องเรียนกวดวิชา ประกอบกับ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบางแห่งมีปัญหาการขาดแคลนครูรายสาขาวิชา โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็นต้น ส่งผลกระทบให้ครูผู้สอนต้องสอนในวิชาที่ไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาของตน

- **หลักสูตรการเรียนการสอน** เนื้อหาของหลักสูตรโดยทั่วไปมีมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถเรียนได้ครบถ้วน หรือต้องสอนอย่างรวดเร็วเพื่อให้จบหลักสูตรภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่สอดคล้องกับความรู้ที่ใช้ในการสอบคัดเลือกในระดับต่าง ๆ อีกทั้งสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนซึ่งส่วนใหญ่มีราคาแพง ทำให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จึงต้องกวดวิชาเพิ่มเติม

ทางออกสำหรับระบบการศึกษาไทย

การกวดวิชาถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของเด็ก ในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างแรงกดดันต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งด้านการใช้ชีวิตและค่าใช้จ่ายในการเรียน นอกจากนี้ยังมีคำถามมากมายเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางที่เหมาะสมของการพัฒนาคุณภาพระบบการศึกษาควบคู่กับการกวดวิชาอย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรม จึงควรมีแนวทางสำคัญดังนี้

- การพัฒนามาตรฐานด้านการเรียนการสอนในโรงเรียน โดย หรือร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อปรับเนื้อหาหลักสูตรให้มีความเชื่อมโยงระหว่างระดับชั้นการศึกษา และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนต่อได้อย่างสัมฤทธิ์ผล รวมทั้งนำไปใช้ในโลกรของการทำงานได้ ตลอดจนจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาเทคนิคการสอนของครูให้น่าสนใจ และจูงใจให้เด็กใฝ่รู้ในชั่วโมงการเรียนปกติมากกว่าไปแสวงหาความรู้ในโรงเรียนกวดวิชา
- สร้างโอกาสและความมั่นใจให้แก่นักเรียนด้วยการเผยแพร่เนื้อหาสาระวิชาที่มีความเข้มข้นและมีเทคนิคการเรียนการสอนที่ทัดเทียมกับโรงเรียนกวดวิชา โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการถ่ายทอดไปยังโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดรายการกวดวิชาในสถานีโทรทัศน์ของรัฐบาลหรือทีวีสาธารณะวันละ 2-3 ชั่วโมงอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี
- กำกับดูแลมาตรฐานโรงเรียนกวดวิชาทุกแห่ง โดยจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะประเด็นความปลอดภัยของสถานที่ จำนวนนักเรียนต่อห้อง สภาพแวดล้อมของโรงเรียน รวมทั้ง ควบคุมไม่ให้โรงเรียนกวดวิชาโฆษณาเกินความเป็นจริง